

КУЛЬТУРА

Ікони для фронту: іконописець-волонтер Лев Скоп вірить, що вони бережуть життя воїнів

13 вересня 2022, 06:00 **Галина Терещук**

Обличчя Богоматері на гонті. Художник Лев Скоп

ЛЬВІВ – 68-річний український художник, іконописець Лев Скоп із 2014 року малює ікони для фронту. Він присвятив себе волонтерству: свої роботи виставляє на аукціони, а гроші перераховує на потреби важкохворих і бійців. Після початку повномасштабної агресії Росії, Лев Скоп почав малювати ще більше і передавати ікони на фронт для оборонців України. В інтерв'ю Радіо Свобода митець розповів про своє розуміння сенсу ікони, про сенс життя у творчості.

Митець, волонтер Лев Скоп

Будь-яке приміщення, де Лев Скоп починає мешкати, миттєво перетворюється у майстерню і «склад» для старого ґонту (ґонт, матеріал для даху чи покриття стін у вигляді клинчастих дерев'яних дощочок – ред.) і дощок, які йому приносять, привозять, чи сам він їх знаходить, коли дізнається, що у давньому храмі замінюють ґонт чи міняють дошки.

Таким сьогодні є невеличке помешкання у Дрогобичі, яке митець орендує, а за бажанням власника, кошти за оренду пересилає для потреб фронту.

«Я спеціально шукав помешкання без ніякого ремонту. Бо знав, що малюватиму і тут будуть дошки. Мені багато не потрібно: місце малювати і переночувати. Жодного значення умовам, комфорту не надаю», – каже Лев Скоп.

Лев Скоп, художник, волонтер

Ідея малювати на гонтах прийшла до нього тоді, коли відновлювали у Дрогобичі **церкву Святого Юрія**, яка внесена у список світової спадщини ЮНЕСКО і є дерев'яною пам'яткою кінця XV- початку XVI століть.

Тоді замінювали старий гонт. Лев Скоп не уявляв, як можна його спалити і зберіг дощечки, почавши малювати на них лики святих. Людям сподобалось. Роботи замовляють, а гроші митець ось уже вісім років віддає на фронт і на потреби важкохворих.

Скоп малює на прохання військових їхніх святих покровителів.

**“ Кожна тріска у
дерев'яній церкві для мене
— дуже важлива**

Лев Скоп

«Я шалено люблю старе дерево. Кожна тріска у дерев'яній церкві для мене – дуже важлива. Коли почали замінювати у храмі в Дрогобичі гонт, це був клондайк для мене. Я мішками складав гонту!

*З мене сміялись, особливо ці круті іконописці, що, мовляв, для образу потрібна лише липова дошка, що саме так треба малювати ікону, що все, що я малюю – погано. Але поляки перші оцінили ці ікони на гонті. Почали просити такі образи. Потім я комузь із ЮНЕСКО подарував, і людина оцінила. І після цього пішло-поїхало, тепер багато почали малювати на гонтах. Мені одна жінка з Польщі привезла гонти з української церкви і попросила намалювати, щоб продати і зберегти у Польщі цей храм. Ми з **Танею Думан**, моєю дружиною, багато намальованих гонт передали. Ці гонти дуже багато допомагають армії», – розповідає Лев Скоп.*

Образи Лева Скопа, привезені бійцям

Ікони Скопа – на передовій

Ікони Лева Скопа на старих гонтах і дошках є у бійців на передовій: у приміщеннях, де ночують воїни, у машинах, на яких виконують бойові завдання.

Лев Скоп організував десятки аукціонів за час війни, і гроші за свої роботи передав для закупівлі спорядження для військових ЗСУ.

Художник **розмальовував щити майданівців** під час **Революції Гідності**. Його називали «іконою Майдану». Після цих подій у Києві потрапив у шпиталь у Львові.

Іконописець, який розмальовував щити майданівців, живе в Україні
відео Радіо Свобода

І тут Росія анексувала Крим і спровокувала збройний конфлікт на Донбасі. Тож, ще там, у лікарні Лев Скоп почав малювати ікони для фронту.

«Усі знали і розуміли, який стан української армії і кинулись допомагати. Я ходив навколо лікарні, думав, як маю долучитись до допомоги. Там якийсь ремонт робили, побачив ящики, все це заніс у палату.

Мені лікарі дали окрему палату, яка перетворилась на майстерню. Понамальовував образи для лікарні і для аукціону. Ми зробили перший аукціон у 2014 році в Товаристві охорони пам'яток у Львові. Тоді потоваришували з воїнами. Гроші від продажу робіт передали на фронт.

**“ Собі залишив
Богородицю, і з нею
пройшов найважчі місця
боїв**

Лев Скоп

З 2015 року постійно почав їздити на передову до військовослужбовців. Була така цікава історія. У мене ікони не візантійські, не руські, не грецькі, а все таки багато людей виховані на грецьких. І пам'ятаю, як перший раз приїхав до бійців і ще думав, чи треба брати ікони, чи ні. Бо важливіші були берці, бронжилети, продукти.

Але я зробив 12 маленьких і одну більшу ікони і приїхав із тим на передову. Капелан вийшов і щось так подивився ніби криво. Думаю, що не те щось я зробив. Минув час і я цього капелана з Дрогобича зустрів на вулиці. Він до мене підбіг і розповів, що тоді роздав усі ікони воїнам. Собі залишив Богородицю і з нею пройшов найважчі місця боїв», – розповідає Лев Скоп.

Це надихнуло художника на працю ще більше.

Архангел Михаїл . Робота Лева Скопа

Це надихнуло художника на працю ще більше.

Скільки на сьогодні Лев Скоп намалював ікон і подарував воїнам, він не знає. Бо не рахує. Можливо, понад три тисячі.

Недавно він повіз бійцям близько 40 образів.

Відколи почалася повномасштабна війна Росії проти України, іконописець працює постійно.

**“ В іконі має бути стан,
задум, воно всередині,
виходить**

Лев Скоп

«Я малював у перші дні по 5-10 ікон. Я дуже скоро малюю. То кайф, насолода, яка то робота! Потрійно більше малюю сьогодні. Тому що дзвінки розривають. У госпіталь треба дати, на фронт треба, приходять воїни і кажуть їм: «Бери, що хочеш».

В іконі має бути стан, задумка, воно всередині, виходить. Тут немає тієї трагедії, печалі.

Тут нема драми, але мені приємно, що я намалював, а хтось приходить і каже, що оцю ікону взяв би. Це для мене важливо. На фронт малюю хлопцям Карпати, Богородицю, Архангела Михаїла в шоломі, броніку, з тризубом на шевроні. Бійці живуть десь у приміщенні і ці роботи у них висять на стінах. Заїдемо, є три-чотири кімнати і в кожній образ. Це важливо, це дуже гріє.

Особливо подобається бійцям образ, як Архангел Михаїл російський герб нищить. Я не продумую наперед, що малюватиму. Воно йде зсередини», – каже Лев Скоп.

Надане фото Левом Скопом (RFE/RL)

Бійці з прапором, де намальований образ Левом Скопом

Лев Скоп пояснює чому любить малювати на дошках, каже, що їхня фактура дає гарний ефект, а іноді й диктує сюжети, образи.

«Фактура дошки мене гріє»

Лев Скоп

«Фактура дошки мене гріє, дає мені насолоду. Я знаю всі технології. Крейдяні ґрунти дають перепад, воно тріскає. А мої ікони на дошках, їм нічого не стається, пігмент не вигорає, не нищиться. Фактура мені трошки диктує. Для прикладу, десь варто малювати з бородою, так проситься і вже є лик святого з бородою», – зауважує художник.

Робота художника Лева Скопа

Ставлення до ікони формувалось у митця в родині. Він ріс у Львові, любив церковні розписи, пробував сам малювати і мріяв, щоб колись його ікона висіла у храмі. Коли одного разу подарував свій образ і людина була дуже щаслива, вдячна, то зрозумів, що буде займатися малярством.

Лев Скоп до початку війни досліджував давній український іконопис. Результатом стали видані праці – **«Маляр ікони «Богородиця Одигітрія»», «Майстер мініатюр Пересопницького Євангелія – Федуско, маляр з Самбора».**

« Я коли малюю, то від мене відлітає печаль, все негативне

Лев Скоп

«Малювати ікону – це стан молитви. Це не є голослівно. Коли молишся, то перебуваєш у стані трансу. Кожен може малювати. Ікону теж кожен може малювати. Молитись теж може кожен.

Ти просто собі розмовляєш з Богом. Але якщо ти робиш акцент лише на техніці, то молитву можна забути. Так і сидиш, малюєш ікону, дотримуєшся строго техніки, «правильне» полотно, пітнієш, а за тим усім просто втрачаєш ту духовність і силу.

Малювати ікону, то є особливий стан. Я коли малюю, то від мене відлітає печаль, все негативне. Коли малюю страждального Христа, то мені дуже важливо, щоб не була драма, а було добро. Українська ікона, чим цікава? Ось розп'яття. Його мучать, а він посміхається, над ним знущаються, а він посміхається. Вищий пілотаж, коли над тобою знущаються, а ти посміхаєшся», – говорить Лев Скоп.

Halyna Tereshchuk/RadioSvoboda.Org (RFE/RL)

Митець отримує численні подяки від бійців за подаровані ікони і записує їхні спогади, як віра допомагає на фронті і рятує, як його зберегли життя. У Станиці Луганській Лев Скоп на фасаді будинку намалював великий образ Богородиці.

Нині Лев Скоп живе ідеєю створення пантеону загиблим українським воїнам у церкві в селі **Новошичі Дрогобицького району**.

Тут у храмі, який ремонтують, на стінах – його ікони. Вівтар також намальований Левом Скопом. На стінах церкви будуть написані імені загиблих українських воїнів.

У цьому храмі створюють пантеон загиблих воїнів

У цьому храмі зберігається і переносний вівтар, зроблений із ящика для патронів, який передали бійці з фронту. Військовослужбовці цей ящик переробили під вівтар, який складається у валізу. А розписав його Лев Скоп. Коли волонтери з Дрогобича разом зі священником їдуть на Донбас із допомогою для воїнів, то обов'язково беруть зі собою цей фронтний вівтар.

**“ Я живу цим місцем
пам'яті всіх воїнів**

Лев Скоп

«Мені завезли багато старих дошок великого розміру. Я подумав, що мені треба ще 10 життів, щоб це перемалювати, якби я то скоро не робив. Але Бог подарував мені пантеон і я малюю двохметрові образи у храм. Я живу цим місцем пам'яті всіх воїнів, які віддали життя за Україну. Будемо імена шукати, щоб всіх згадати», – каже іконописець.

Фронтний вівтар

Лев Скоп – щасливий у своєму творчому шаленстві і не чіпляється за матеріальний світ. Не уявляє своє життя без пензля, гонту, дощок, допомоги важкохворим людям і бійцям. Та й чи зміг би взагалі жити без малювання, з огляду на ті важкі втрати, які випали йому.

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

«Броня»: у Запоріжжі митці перетворили каски на об'єкти мистецтва